

XUDAFƏRİN

Qəzet 1932-ci ildən çıxır № 3-4 (6839-6840) 17 fevral 2021-ci il Cəbrayıl RİH-nin qəzeti

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Füzuli, Zəngilan, Laçın və Cəbrayıl rayonlarında olublar

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva fevralın 14-də Füzuli, Zəngilan, Laçın və Cəbrayıl rayonlarında olublar.

Prezident İlham Əliyev Horadiz-Ağbənd dəmir yolu xəttinin təməlini qoymaq üçün Füzuli rayonuna geldi.

Dövlətimizin başçısı Horadiz-Ağbənd dəmir yolu xəttinin teməlini qoysa.

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Zəngilan rayonunun Üçüncü Ağalı kəndində de olublar.

Zəngilana gedərkən avtomobilli özü idarə edən Prezident İlham Əliyev dedi:

- Zəngilan rayonuna gelmişik. Yolumuz Laçın rayonundadır. Yol boyunca Zəngilan rayonunda da tədbirlər var. Yenə də azad edilmiş torpaqlardayıq. Torpaqların bərpası prosesi artıq başlamışdır...

Zəngilan rayonunda birinci "ağlı kənd" layihəsi icra ediləcək. Bu gün layihəye start verilir. Artıq ilkin araşdırımlar aparılıb. Bu, dağılmış Ağalı kəndidir. Bərpa ediləcək birinci kənd məhz bu kənddir.

Dövlətimizin başçısına Zəngilan rayonunun Üçüncü Ağalı kəndində icra olunacaq "ağlı kənd" layihəsi barədə məlumat verildi.

Dövlətimizin başçısı görüləcək işlərlə bağlı tapşırıq və göstərişlərini verdi.

Daha sonra dövlətimizin başçısı, birinci xanım və qızları Leyla Zəngilan rayonundakı Bəsətçay Dövlət Təbiət Qoruğunun ərazisinə gəldilər və Bəsətçay qoruğunda çinar ağacları əkdilər.

Sona dövlətimizin başçısı, birinci xanım və qızları Bəsətçaya baxıb buraxıldılar.

Prezident İlham Əliyev: Bəsətçay Dövlət Təbiət Qoruğunda çinar ağacları əkdir. Bəsətçay qoruğu 1974-cü ilde Ulu Öndər Heydər Əliyevin tapşırığı ilə yaradılmışdır. Burada 100 hektardan çox sahade nadir çinar ağacları dövlət tərəfindən qorunurdu. Bu, nadir çinar ağacları meşəsi idi. İşğaldan sonra mənfur düşmən çinarların böyük hissəsini kəsib, doğrayıb, talayıb və yandırıb. Bu, erməni vandalizminin növbəti əlamətidir. Bu gün Bəsətçay təbiət qoruğunun bərpasına start verildi.

- Bura artıq Laçın rayonunun ərazisidir. Bu, Həkəri çayıdır. Görün, nə gözəl çaydır? Çayımız

"Xudafərin harayından qalan mən!..."

Baş redaktordan

Bayraqımızın rəngləri

Dünyanın ən gözəl bayraqıdır müstəqil Azərbaycanımızın göy, qırmızı, yaşıl zolaqlı üç rəngli bayraqı.

Kim düşünübse, fitrətən qaibən bir səs piçildiyib qulağına onun, bu bayraqın eskitilərini çəkməkdə.

Göy rəng - Türkлюдün rəmzi.

Qırmızı - müasirliyin, çağdaşlığın simvolu,

Yaşıl - islamlığın-müsəlmanlığımızın əksi kimi mənalandırılıb.

Mənənəki şəkildə yaddaşımıza köçürüyüümüz bu informasiyanın məzində hansı mənalar daşıdır görsən?

Neyə görə türkлюдün rəmzi kimi başqa rənglər yox, məhz göy rəng verilir? Niye tarixən göy türklər deyil türklər?

Göy səmanın rəngidir, mavi sözünün sinonimidir. Həm də göy sözü səma sözünün özü ilə də sinonim mənənəda müvəzə-paralel olaraq işlənir. Deməli, göy sözü rəng çaları ilə yanaşı həm də əngin nehayətsiz səmanı bildirir. Bəs bu ifadəni türklər aid etmək neyə işaretdir?

Bu, hər şeydən evvel miflik-dini inancı göstərir. Tarixin əski çağlarından Türkler cahiliyyə dövrünün eləmeti olaraq Tanrıni yerdə, dağda, ağacda və s. görən bütperəstlərdən və s. fərgli olaraq ucalıqlarda - səmada, göydə axtarmışlar. Müqəddəs, əlcətməz, gözəgörünməz varlıq kimi Tanrıni göy, səma səltənətinin sakını kimi düşünmüşlər. Bu səbəbdən əllerini göye açmış, göyü Tanrı bilib göye-Tanrıya (göy Tanrıya) dua etmişlər, müşküllərin əlacəni göydən (Tanrıdan) istəmişlər. Bu səbəbdən de Tarixdə Türkler göye sitatış edənlər - göy türklər kimi tənənmişlər. (Tanrıının bir adının da Türk olması başqa bir söhbətin mövzusudur).

Bayraqımızdakı göy rəngin türkлюдüməzə işarə olması bu amili eks etdirir. Göyü Tanrı bilən türklər. Göyün-səmanın rəngi isə göydür. Qırmızı rəng müasirliyə işaretdir. Qırmızı qan rəngidir. Qanımız bahasına müstəqilliyimizi qazanmaqla müasir, sivil dünya ilə ayaqlaşmağı bacarmalıq. Mubarizə aparmaqla müasirleşməliyik. Həm əqli-mənenə mənənəda qanımız-bədənimizdəki qanımız yeniliyə-tərəqqiye meyl etmək, elmi potensialımızla yenilikçi olmağımızla müasir olub, dünyadan geri qalmamalıq. Bədənimizdə dövr eleyən qanımız, beynimizdəki, ürəyimizdəki, damarımızdakı qanımız daim yenilik eşqi-həvəsi ilə coşub çağlamladır ki, dönya hadisələrindən, mədəni əlaqələrindən geri qalmayıb müasirliyimizi nümayiş etdirə bilək. İkinci bir tərəfdən də cismimizdəki qanımızla - qanımızı azadlaşdırımız yolunda cismanı olaraq axıtmağımızla mubarizkar olmalıdır. Dünya dövlətləri ilə bir sərada getmək üçün - dövlətimizi xarici düşmənlərdən qorumaq üçün lazımlı gelsə, canımızdan - al-qırmızı qanımızdan keçib şəhid olmaqla müasirliyə qovuşmaliyiq. Çünkü düşmənlərimiz hər zaman hər vəchle bizi tarix

qarşısında gerilətməyə çalışacaqlar.

Torpaqlarımıza göz dikəckər, əraziyi bütövlüyümüze, dövlət müstəqiliyimizə qarşı zorakılıqlar törədəcəklər. Bunun üçün canımızdan cismanı olaraq al-qırmızı qan axıdacağıq, şərəfə-söhrətə yetişmək, müasir dünyaya qovuşmaq üçün mübarək şəhid qanımızı bu yolda tökcəyik. Oddan-alovdan (od-alovun rəngi də qırmızıdır) keçmək - mübarizələrdən keçmək mütəsirləşəcəyik.

Bayraqımızdakı qırmızı rəngin müasirlik rəmzi olmasının mahiyyəti bax budur. Çünkü azadlıq, müstəqillilik boş yerdə, boş-boşuna qazanılmış, mübarizələrdə-odlu-alovlu mübarizələrdə qızıl qırmızı qanımızın tökülməsi bahasına eldə olunur. Nəcə ki, pozulmuş ərazi bütövlüyümüzün bərpası üçün-dogma Qaraağımızın yağı düşmənin əsəratində qurtulmasında şəhidlərimizin qızıl qırmızı qanları axıdılmaqla şərəfli tarix yaza bildik və dünya ölkələrini heyrete gətirmək ordumuzun da müasir olduğunu sübut etdik, dövlətimizin da müasir dövrə uyğun siyaset yürütməkə haqq işi uğrunda mübarizə apardığımızı nümayiş etdirdik.

Müasirləşmək - müasir dünya ilə yanaşı müstəqil siyaset yürütməkə yaşıamaq deməkdir, müasirləşmək ölkənin, dövlətin müasir ordusunun olması deməkdir, müasirləşmək - ölkə ehəlisinin yetkin şüura, müasir düşüncəyə, müasir elmə malik olması deməkdir və nəticədə çağdaş zəmanəyə uyğunlaşması deməkdir.

Yaşıl rəng - islam dünyasının rəmzi. Yaşıl rəng təbətin rəngidir, təbət isə təbiilik, ahəngin-nizamın pozulmaması, ictimai-siyasi asayışın nəzarətdə saxlanılması, başqa sözə, dinc yaşayış, sülh, emin-amənləq, firavənlilik deməkdir. Yaşılıq təbətin diriliyi deməkdir, bu diriliyin cəmiyyətə transfer edilməsi deməkdir. Yaşıl rəngin islam aləminin emblemə olmasının mənasını mən belə düşünürəm.

Bax budur bayraqımızdakı üç rəngin mənası. Lakin bunlara bir özgə əlavəm də var. Bu, həmin rənglərin həm də elmi-fəlsəfi məzmun daşımalarına dair düşüncələrimdir.

Göy - Tanrı məkanıdır.

Qırmızı - aralıq (liminal) məkanıdır. Bəndə ilə Tanrı (göy) məkanı arasındaki aralıq məkan.

Yaşıl - İslam dini vasitəsilə insanların (vətəndaşların) ilahi ilə bağlanması - ilahi ucalığa yetişmek, ilahi dəyərlərə bağlanmaq istəyidir. Tanrıının vəhî vasitəsilə göydən naziil edilmiş sonuncu dünyəvi din olan islam insanları haqq-a-ədalət, ilahi həqiqətə - Allaha tapınmağa çağırır. O yol bayraqımızdakı qırmızı rəngin odun-alovun, qanlı-qadali mübarizələrin ortasından - içindən keçib gedir. İslamiyyətə soykənməklə aralıq məkandakı mübarizələrdən asılıdır uca Tanrıının dərgahına gedən haqq yolumuz!

ağacların yaşı təqribən 200-300 ilə bərabər idi. Ancaq hər halda öz borcumuzu yerinə yetirdik...

Sonra dövlətimizin başçısı İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Cəbrayıl rayonunun Soltanlı kəndində yola düşdülər.

Prezident İlham Əliyev: Tapşırıq verilib tədbirlər görülsün ki, bugüne qədər suvarılmışın 100 min hektar torpaq sahələrinə su verilsin. Beleliklə, 6-7 rayonun kənd təsərrüfatı sahəsi daha sürətli inkişaf edəcək, məhsuldarlıq artacaq, fermerlər, kəndlilər daha çox pul qazanacaqlar. Evləri də, təbəti də bərpa edəcəyik. Eyni zamanda, göstəriş vermişdim ki, vaxt itirmədən payızlıq əkin də aparılsın. Biz qısa müddət ərzində bütün imkanlarımızı, texniki, işçili qüvvəsini sefərber etmişik və 7 min hektarda əkin işləri aparılmışdır. O əkin sahələrinə də baxacaqam. Builkı mövsümədə təqribən 20-25 min hektarda əkin işləri aparılacaq. Yəni, biz vaxt itirmədən kənd təsərrüfatı dirçələcəyik. Əlbəttə ki, azad edilmiş torpaqların kənd təsərrüfatı potensialı çox böyükdür. İşğalçılar bizim torpaqlarından istifadə edib qanunsuz gəlirlər əldə etmişdilər. İşğal dövründə ən azı 90 min hektarda taxil ekilmişdi. Buna da son qoyuldu. Azad edilmiş torpaqlarda bitkiçilik, meyvəçilik, heyvandarlıq sürətli inkişaf edəcək.

Cəbrayıl rayonunun Soltanlı kəndinin ərazisinə gələn Prezident İlham Əliyev işğaldan azad olunmuş torpaqlarda əkinlərlə bağlı görülən işlər barədə məlumat verildi. Bildirildi ki, hazırda əkin sahələrinin monitorinqi davam etdirilir. Əlavə əkin sahələri müəyyən olunduqca yenilənmiş təkliflər verili.

Fevralın 5-də Cəbrayıl rayon icra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov, birinci müavini, YAP rayon teşkilatının sədri Arif Fərziyev və rayon icra strukturunun bir neçə əməkdaşı Vətən müharibəsində qələbənin qazanılmasında adını tarixə yazaraq şəhidlik zirvəsinə ucalmış qə-

Şəhid ailələri ziyarət edilib

rəmanlarımızın ailə üzvlərinə baş çəkmişdir. Şəhidlərimizin ailəsinə səbr diləyən RİH başçısı Kamal Həsənov ailələrin qayğı və problemləri ile yaxından maraqlanaraq şəhidlərimizin ruhunu ehtiramla yad etmiş, onların hər birinin keçdiyi döyüş yolunun gənc nəsil üçün örnek olacağını bildirmişlər.

"Tərəqqi" medalı təqdim edildi

Cəbrayıl rayon icra Hakimiyyəti başçısının Mehdiyi kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsinin müavini Lazimov Elman Telman oğlu Dövlət qulluğunda səmərəli fealiyyətine görə Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilmişdir.

Cəbrayıl rayon icra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov medalı E.Lazimova təqdim edərək onu təbrik edib və bundan sonra ki fealiyyətində ona uğurlar arzulayıb. İcra başçısı bildirib ki, bu medal sizin səmərəli fealiyyətinizə verilən yüksək qiymətə yanaşı, dövlətə və dövlətçiliyə sədəqətinizin bariz nümunəsidir.

E.Lazimov əməyinə verilən yüksək qiymətə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə dərin minnətdarlığını bildirmişdir.

Gənclər Günü qeyd olundu

2 fevral Gənclər Günü münasibətində Cəbrayıl Rayon icra Hakimiyyətinin teşkilatçılığı ilə tədbir keçirilmişdir. Tədbir iştirakçıları karantin qaydalarına əməl etməklə Ulu Önder Heydər Əliyevin heykəli önungə, Şəhidlər Abidə Kompleksinə və Vətən müharibəsi şəhidlərinin məzarlarına gül dəstələri düzənmiş, xatirələrini birdəqiqəlik sükutla yad etmişlər. İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Fəridə İbayeva çıxış edərək bildirdi ki, gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda təbriyə olunması onun mənsub olduğu xalqın rifahının, ölkənin çiçəklənməsinin rəhnidir. Bu gün böyük iftخارla demək olar

ki, müasir Azərbaycan gəncliyi milli mənəvi dəyərlərimizi, doğma ana dilimizi, ata-babalardan qalan gözəl adət-ənənələrimizi göz bəbəyi kimi qoruyub yaşadır. O, öz həyatını qurarkən, ilk növbədə müstəqil Azərbaycanın bu günü və

geləcəyi haqqında düşünür, eməli fealiyyətində yüksək vətəndaşlıq hissələrinə malik olduğunu nümayiş etdirir. 44 günlük Vətən müharibəsi də deyilənlərin əyani nümayişinə çevrildi. Gənclərimiz vətən yolunda canlarını fədə etdilər. Vahid İsmayılov adına Çərkəz kənd tam orta məktəbin direktor əvəzi Köçəri Tumasov, Mehdiyi kənd tam orta məktəbin direktor müavini Hidayət Səfərli və başqaları çıxışlarında şəhidlərimizin xalqımızın yaddaşında əbədi yaşayacaqlarını qeyd etdilər, şagirdlərin ifasında şeirlər səslendirildi. Tədbirdə şəhid ailələrinin üzvləri də iştirak etdi.

Millet vəkili şəhid ailələri və qazılərlə görüşüb

Millet vəkili Ceyhun Məmmədov Biləsuvar ərazisindəki Cəbrayıl qəsəbəsindəki Ulu Önder Heydər Əliyevin abidəsi önungə gül destələri qoyaraq dərin ehtiramını bildirib, parkda görülen abadlıq iş-

ləri ilə tanış olub. "Şəhidlər" Abidə Kompleksini ziyarət edərək, vətən uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərimizə Allahdan rəhmət dileyib.

Cəbrayıl rayon icra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənovla görüşüb, gələcəkdə Cəbrayıl rayonunda görüləcək işlərlə bağlı geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Cəbrayıl qəsəbəsindəki məzarlıqlarda uyuyan şəhidlərimizin məzarlarını ziyaret edərək xatirələrinə dərin ehtiramını bildirib, ailə üzvlərinə baş çəkib.

C.Məmmədov Vətən müharibəsi zamanı yaralananların ailələrinə də baş çəkib, sağlamlıqları ile maraqlanıb.

Deputat Beyləqan və Sabirabad rayonlarında olarken də torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarından keçen şəhid hərbi qulluqçuların məzarlarını və ailə üzvlərini ziyarət edib. Uca Tanrırdan bütün şəhidlərimizə rəhmət dileyib, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarından keçen şəhid və qazılımızın ailələrinə hər zaman diqqət göstərilecəyini bildirib.

ibarətdir.

Hazırda rayonda strategiyaya uyğun olaraq vaksinasiyanın birinci mərhələsində səhiyyə işçiləri peyvənd olunur. Növbəti mərhələdə risk gruppuna aid olan vətəndaşlar vaksinasiyaya cəlb olunacaqlar.

Dilçilikde tarixizmər, arxaizmər adı altında deyilən köhnəlmış sözlerin bezləri tarixin təkerinin fırlanmasından asılı olaraq - çərxi-fəleyin tərsinə dövran eleməsi kimi - yenidən kütlə tərefindən işlek dövriyyəye daxil olub, ümumişək sözər sırasında öz yerini bərpə edir. Bu cür sözər milli sözər də ola bilər, alınma sözər də. Belə sözərden biri də xüsusən də 2-ci Qarabağ müharibəsindən sonra ümumişək səviyyədə müşahidə olunan ərəbməşəli qazi ifadəsidir. Tarixin əski dönenlərində qazi sözər təkə də adı söz kimi yox, hem də yüksək döyüşçülək, sərkərdəlik məhərəti olan şəxslər verilən (hərbi titul) kimi də mövcud olmuşdur. Misal üçün, ədəbiyyatımızda tuyuq janının banisi kimi məşhur olan divan ustası Qazi Bürhanəddin Əhmədə verilən Qazi texəllişü hem də onun yüksək sərkərdəlik bacarığı hesabına qazandığı tituldur.

Bu gün qazi kələmə ümumxalq kütłəsi tərefindən ümumişək statüsunu təzədən qazansa da, bu sözün

Yenə sual doğa bilər: axı yuxarıda izah etdiniz ki, qazi kələmə qalib döyüşçü-qalib bir ordunun əsgərini verilən addır? Axı o döyüşlərdə torpaq itirmişdik, meğlub olmuşduq? Məsələyə geniş müstəvidən yanaşsaq, cavab tapa bilerik. Birincisi bizim döyüşümüz tarixən haqq döyüş olub, yəni doğma torpaqlarımıza göz dikib, işgalçılıq siyaseti yürüdən menfur düşmən qarşı haqq məbarizəsi aparmışq. Doğma dədə-baba torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda vuruşmuşuq. Məhz həmin döyüşlərdə çoxlu qurbanlar verdiq, qəhrəman oğullarımızı şəhid verdik. Qəhrəman əsgərlərimiz sağlamlıqlarını itirib əllil oldular və eyni zamanda topsuz, tūfəngsiz, texnikasız halda döyüşə-döyüşə geri çəkildik, arxalı köpək qurd basar məsəli sayaq, düşmənlərimiz havadarlarının hesabına bizi məğlub (müvəqqəti olaraqlı) etmişdi. Yəni bizim ordumuzun döyüşçüləri qorxaqlıdan, ya asanlıqla məğlub edilməmişdi. Kifayət qədər mübarizə aparmışdı. 1-ci

Qazılər kimdir?

Qarabağ müharibəsində döyüşçülərinin ezməkar məbarizəsinə aşağıdakılardı: ədalətsizcəsinə qıymət vermek olmaz. Həmin döyüşə sadəcə erməni-müsəlman (Azərbaycan mənasında!) müharibəsi şəklinde düşüñün qıymətləndirmək çox sadələyhlük olardı! Bu döyüşdə ermənilərin arxasında döyüşlərin güclü olmayışdı və bu səbəbdən də məğlub olmuşduq. Ancaq bu məğlubiyyət müvəqqəti idi və xalqımızın ruhunu məğlub edə bilməmişdilər. Ona görə də müharibə bitməmişdi və bizim yenilmez məğlubedilməz ruhumuz toparlanmaqla, özümüzə yəni 2-ci Qarabağ müharibəsi adı ilə müzəffər bir döyüşə atıldıq. Ən başlıcası, 1-ci Qarabağ müharibəsi döyüşün sonu olan məğlubiyyət olmadığından, üstəlik də 2-ci Qarabağ müharibəsi də həmin müharibənin tərkib hissəsi olmaqla qələbəmizlə nəticələndiyindən, bizim veteranlarımız qazi adalarınlırlar. Çünkü 1990-ci illərdən başlanan Qarabağ müharibəsi nəticə etibarilə ədalətli şəkilde-qələbəmizlə bitdi. 1-ci və 2-ci Qarabağ müharibəsi eyni bir müharibənin tərkib hissəsi olmaqla qələbəmizlə nəticələndiyindən, bizim veteranlarımız qazi adalarınlırlar. Qarabağ müharibəsi ədalətli şəkilde-qələbəmizlə bitdi. 1-ci və 2-ci Qarabağ müharibəsi eyni bir müharibənin tərkib hissəsi olmaqla bir bütövü-eyni bir müharibəni öz əhatəsinə alır. Tarixdən xatırlayırsa, ruslar Vətən müharibəsindən fransız Napoleon Bonapart Moskvən təslim etdilər. Lakin Moskvanın itirilmesi əbədi deyildi və sonda müharibə rusların qələbəsi ilə bitdi. Bu mənada döyüşlərin getdiyi ərefələrdə hər hansıa torpaq itkisi müvəqqəti durumda olursa və sonda itirilmiş ərazilər düşməndən geri alınırsa, bu, qalibiyət deməkdir. Deməli, biz yenilmez Azərbaycan ordusunun Qazi Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Qarabağ müharibəsinə qalib ordu kimi başa vurduq və bu ordunun döyüşçüləri qazidirlər! Əbəs deyildi ki, məhz bundan sonra şəhidlərimiz qisasının alındığını deyirik, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə Qarabağ müharibəsinin başa çatmasını qələbə günü kəyram edirik.

Mən yuxarıda qeyd etdim ki, tarixizm kimi qəbul edilmiş sözər tarixin təkerinin fırlanmasından, belə deyək ki, tarixin təkerinin geriye dönüşü ilə bir daha yaddaşda berpa olunub ümumişək söz statusu qazanmağa başlayır. Hun imperiyasından, Metədən, Atilladan üzübüri türk ordusu yenilmez ordu olub, qazılık, ərənbizim üçün əbədi bir ənənə olub. XIX əsrin əvvəllerindən bu güne itmiş olduğumuz əraziləri tarixin təkerini geriye döndərmeyimiz - yenilmez türk ruhunu bərqrər etməyimizin nəticəsi kimi ilk dəfə olaraq doğma torpaqlarımızı işğaldan azad etdik. Bununla tarixin arxivinə gömülülmüş olan ərab menşəli, lakin türk ruhunun ifadəçisi müharibə veteranları və əlliləri leksik-semantik baxımından öz əhəmət dərəcəsinə alır. Yəni filakes məsələsi müharibə veteranıdır, eyni zamanda müvafiq olaraq neçənci grupsa əllilər ifadəsinə işlədib aydınlıq verə bilərik. Bir məsələyə de aydınlıq getirib fikrimi yekunlaşdırıbm. Sual verə bilərsiniz ki, birinci Qarabağ müharibəsi veteranları da qazi sayılırlı? Bir məsələni şəkildə konkret cavab verirəm: Belə!

"COVID-19"a qarşı vaksinasiya

Ölkəmizdə koronovirus (COVID-19) infeksiyasiyinin yayılması qarşısının alınması ilə bağlı Respublikanın Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığına əsasən əhalinin vaksinasiya prosesinə başlanıllıb.

Respublikamızın bütün bölgələrində olduğu kimi, Cəbrayıl Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında da əhalinin COVID-19 xəstəliyi əleyhinə 2021-2022-ci illər üçün Vaksinasiya Strategiyası" təsdiq edilib.

Strategiyaya uyğun olaraq vaksinasiyanın birinci mərhələsində səhiyyə işçiləri, 65 yaşdan yuxarı şəxslər və hüquq-mühafizə orqanları tərefindən eks-epidemik tədbirlərə cəlb olunan heyət peyvənd olunacaq. Strategiyanın əsas məqsədi ölkədə geniş yayılmış koronavirüs pandemiyasının qarşısının alınmasına, virusa yoluxma və ölüm səviyyəsinin aşağı salınmasına nail olmaqdır. Vaksinin əhəmiyyəti immuniteti gücləndirmək yolu ilə xəstəlikdən qorunmaq, infeksiyanın ötürülməsini məhdudlaşdırmaq, ölüm halının qarşısını almaq və neticədə səhiyyə sisteminə düşən yükü azaltmaqdır.

Hazırda rayonda strategiyaya uyğun olaraq vaksinasiyanın birinci mərhələsində səhiyyə işçiləri peyvənd olunur. Növbəti mərhələdə risk gruppuna aid olan vətəndaşlar vaksinasiyaya cəlb olunacaqlar.

"XUDAFƏRİN"

Şakir Albaliev

Xidir Nəbi kultunun mifik kökləri

Məsələnin qoyuluşu: Xızır, yaxud başqa adı ilə Xidir haqqında çoxlu tədqiqatlar aparılmışdır. Bunun səbəbi onun ister ümumtürk, isterse də Şərq-müsəlman mədəniyyəti tarixində son dərəcə geniş mənə laylarına malik olması ilə bağlıdır.

İşin məqsədi: Tədqiqatın aparılması əsas məqsəd Xidir Nəbi kultunun mifik köklərini araşdırmaqdır.

Aparılan tədqiqatlar içərisində üçüncü xüsusi qeyd etmək istərdik. Bunlardan birincisi Türkiyəli müəllif Əhməd Yaşar Ocağın "İslam-türk inanclarında Xızır, yaxud Xızır-İlyas kultu" [7], ikincisi Mireli Seyidovun Xızır obrazının mifik kökləri haqqındaki tədqiqatları [8; 9, s. 102-131], üçüncü Xalidə Babayevanın "Azərbaycan folklorunda Xızır Nəbi (İlyas) obrazı (Türk folkloru kontekstində)" kitabıdır [3].

Ə.Y.Ocaq Xızır//Xızır-İlyas kultunu beş fəsildən ibarət kitabın birinci fəsildən İslam qaynaqları əsasında, ikinci fəsildən İslam-türk təsəvvüf qaynaqları əsasında, üçüncü fəsildən xalq inancları əsasında, dördüncü fəsildən mərasimlər (Xidirələz, Xidir Nəbi bayramları) əsasında, beşinci fəsildən Türk ədəbiyyatı əsasında öyrənmişdir.

Müəllif xalq inanclarındaki mətnlər əsasında Xızır//Xidirin aşağıdakı funksiyalarını müəyyənəşdirmişdir:

1. Çətin vəziyyətlərdə ve fəlakətlər zamanı yardım edən;
2. Yaxşılırı mükafatlaşdırır, pisləri cazaşdırır;
3. Bərəkət və bolluğa qovuşdurur;
4. Savaşlarda iştirak edən.

Alim birinci funksiya ilə bağlı yazır ki, "bu funksiya Xızırın çevrəsini və xarakterini müəyyənəşdirən ana funksiyadır" [7, s. 103-104].

Qeyd edək ki, Xızır//Xidirin xilaskarlıq funksiyası sonrakı ideologiyaların güclü təsirine məruz qalaraq məzmun və forma baxımdan mürekkebləşsə də, bunun əsasında mifdeki ilk əcdadın xilaskarlıq arxetipi durur. Birmənəli şəkilde təsdiq edirk ki, Xızır//Xidir obrazını ilk əcdad mifindən kənardan götürmək, təsəvvür etmək mümkün deyildir.

Mifşunaslıq elminin nəzəriyyəsində məlumdur ki, ilk əcdad, mədəni qəhrəman, demiurq kimi terminlərin hamısı ilk əcdad obrazı ilə bağlı olub, onun müxtəlif tərəf və səviyyələrini ifade edir. "İlk əcdad" obrazının qəbile və tayfların ilk valideyni olduğunu göstərən Y.M.Meletinski "mədəni qəhrəman" obrazı haqqında yazır: "Bunlar insanlar üçün müxtəlif eşyaları (odu, mədəni bitkiləri, emək alətlərini) eldə edən, yaxud yaranan, insanlara ov etmeyin, torpaqbecərməyin qaydalarını, sənətkarlığı, incəsənəti öyrədən mifoloji personajlardır. Onlar sosial və dini qaydaları, mərasimləri və bayramları, nikah qaydalarını və s. müəyyənəşdirirlər" [11, s. 638].

Bu böyük mifşunasın yazdırıldığından aydın olur ki, mədəni qəhrəman olmaq ilk əcdadın funksiyalarından biridir. Başqa sözle, ilk əcdadın müxtəlif funksiyaları var və onlardan biri də mədəni obyektlərin yaradılmasıdır.

Bu terminlərin mənalarına diq-

qət yetirən A.Fərəcova yazır: "İlk əcdad, mədəni qəhrəman və demiurq eyni bir obrazın (ilk insanın) müxtəlif inkişaf mərhələlərinin adalarıdır. Mif qəhrəmanı ona görə ilk əcdad adlanır ki, bütün qalan insanlar ondan tövəyir. Bu, mifik qəhrəmanın ilkin funksiyasıdır. O, ilk növbədə xalqı törətməlidir. Lakin daha sonra tövədiyi insanlar üçün yaşam qaydaları müəyyənəşdirməli, qayda-qanun qoymalı, ilk eşyaları, ilk ov alətlərini və s. düzəltməlidir. Bu isə ilk əcdadın mədəni quruculuq fəaliyyətidir. İlk əcdadın bu mədəni quruculuq fəaliyyətine görə biz onu artıq mədəni qəhrəman adlandırdır" [4, s. 17-18].

A.Fərəcovanın ilk əcdadın paradigməsi olan mədəni qəhrəmanın yaradıcı fəaliyyətinin zamanla daha da aktivləşməsi, daha çox yaradıcı obraza çevriləməsi, ilahişəməsi, tanrılaşması haqqında fikrini də kənar qoya bilər. Bu, ilk əcdad obrazının mədəniyyət tarixində inkişafını göstərir və həmin qanuna uyğunluq Xızır//Xidir obrazına da aiddir. Xızır obrazının kökündə mif durur, lakin bu mif zamanla sonrakı epoxaların düşüncə sistemlərinin içərisində keçərək zənginleşmiş, çoxlu yeni mənalar kəsb etmişdir. Lakin mif elə bir fənomendir ki, heç vaxt itmir. Məhv olmur. Yalnız şəklini dəyişir. S.A.Tokarev və Y.M.Meletinskiin yazdığı kimi: "Mifoloji təfəkkürün bir sıra cəhətləri kütləvi şüurda həqiqi felsefi və elmi biliklərlə yanaşı, ciddi elmi mənqıbın istifadə olunması ilə yan-yan qorunub yaşaya bilər. Bizim günlerimizdə Xristianlığın, İudaizmin, İslamin və başqa mövcud dinlərin dini mifləri kilsə tərəfindən, müxtəlif sosial və siyasi qüvvələr tərəfindən dini şüurun yeridilməsi və saxlanması üçün istifadə oluna bilir" [14, s. 15-16]. Başqa bir qaynaqda da göstərildiyi kimi: "Əger mif ötüb keçmiş epoxanın məhsulü kimi nəzərdən keçirilirsə, onda bu epoxanın gerçək qurtarma vaxtını müəyyənəşdirmek çətindir. Beləliklə, müəyyən mifik mövzunun nə vaxt sadəcə ədəbi mövzuya çevrildiyini, yaxud ümumən miflərin yaranmasının nə vaxt dayanmasını müəyyənəşdirmək praktiki olaraq mümkün deyildir. Simvol, mif və ritualların zamanla dəyişikliklərə məruz qalmasını etiraf etmək dəha effektiv yoldur" [12, s. 5].

Göründüyü kimi, mifşunaslıq elmi mifin ölmədiyini, şəkildən şəkər keçdiyini, transformasiya olunduğunu, təkamülə məruz qaldığını və bütün bu proseslərdə özünü ən müxtəlif şəkillərdə qorudığını etiraf edir. Bütçə, bunun səbəbi odur ki, mif insanın ilahi-dən gelən yaradıcılıq enerjisidir. Enerji isə, bildiyimiz kimi, heç vaxt itmir, yalnız şəklini dəyişir. Bu cəhətdən Xidir obrazının kökündə ilk əcdad mifi durur.

İlk əcdad - ilk ata, ilk töredicidir. Xidir//Xızırın bu funksiyası Xidir Nəbi mərasimində açıq-aşkar ifadə olunub. O, eyni zamanda, qadınların uşaqlı doğumu ilə bağlı məhsulərlərə gücünü təmin edən obrazdır.

Ə.Y.Ocaq Xızır//Xidirin yaxşılıları mükafatlaşdırır, pislərə cəza veren funksiyası haqqında yazır ki, "Anadolu türk inanclarında Xızırın yerinə yetirdiyi ikinci vəzifesi yaxşılıq etməyi sevən, təmiz, əxlaqlı və dürüst insanları mükafatlaşdırır, pis xasiyyətliləri cəzalandır-

dırmaqdır [7, s. 107].

Qeyd edək ki, Xidir Nəbinin bu funksiyasına Azərbaycan xalq inanclarında da eynilə rast gəlirik. İ.Rüstəmzadənin topladığı inanc mətnlərində birində deyildiyi kimi: "Xidir Nəbi həm xeyir-bərəkət getirir, həm də xeyir-bərəkəti çekməyə gəlir" [1, s. 72]. Digər inancların birində də göstərilir ki, Xidir Nəbi əynində köhnə paltar yaşılı qiyafəsində əl eleyib avtobusa minir. İki qız ona oturmağa yər vermir, üstəlik də lağ edib öz aralarında gülüşürler. Xızır dua edib, onları cəzalandırır: hər iki qız eşşəye çevirilir [1, s. 69-70].

Ə.Y.Ocaq obrazın bərəkət vermə funksiyası haqqında yazır: "Türk xalq inanclarında Xızırın səciyyəvi sıfatlarından biri də bərəkət və bolluq anlayışı ilə bağlı çox six şəkildə görünməsidir. Bu üzən xalq arasında söhbətin mövzusu bolluq olduqda "Xızır gelmişdir", yaxud "Xızırın eli dəymışdır" kimi deyimlərdən istifadə olunur" [7, s. 109].

Qeyd edək ki, Xidir//Xızırın bu funksiyası haqqında geniş dənizməsə ehtiyac görmürük. Çünkü bundan əvvəlki paraqraflarda bu barədə geniş şəkildə deyilmişdir. Yalnız bir məqama toxunmaq istərdik. Belə ki, bərəkət funksiyası Xızırın xilaskarlıq, mükafatlaşdırma və cəzavərma funksiyasında olduğu kimi, bilavasitə mifik əcdadla bağlıdır. Mifik əcdad xalqın töredicisi, ilk atası olduğu kimi, həm də onun qoruyucusudur. Biz bunu ilk əcdad Oğuz kağanın nümunəsində aydın şəkildə görüürük. Eləcə də yaxşı iş görənləri mükafatlaşdırır, günahkarlara cəza vermək də ilk əcdadın funksiyalarından biridir. Mifik Oğuz kağan həm də Oğuz elində sosial-mənəvi münasibətlərin tarazlaşdırıcı və nəzarət edicisidir. Bərəkət və bolluq funksiyası isə ilk əcdad obrazının kultlaşdırılmasını ortaya qoyur. Qeyd olunduğu kimi, mifik əcdad obrazı zamanla inkişaf edir, mənaları genişlənərək

şaxələnir. Bu cəhətdən, Xidir//Xızır obrazının bolluq və bərəkət paylamasının əsasında mifik məhsulərlərə kultur durur.

Ə.Y.Ocaq Xidir//Xızırın dördüncü funksiyası, yəni mühərabələrin iştirakçılarının olması funksiyası haqqında yazır: "Yunanlarla baş verən çarpışmalar zamanı iki od arasında qalan, məmisi tükənən, yaxud əsir düşmək üzrə olan əsgərlərin yaşılı paltarlı və yaşılı əmməməli Xızır tərəfindən xilas edilmişsi ya bu hadisənin bilavasitə iştirakçıları, ya da onlardan eşidənlər tərəfindən söylənilir" [7, s. 109].

Müəllifin yazdıqlarından məlum olur ki, Xızırın mühərabə iştirakçılarına yardım etmesi onun xilaskarlıq funksiyasının konkret bir zaman şəraitində gerçəkləşməsidir. Burada psixoloji, daha doğrusu, etnopsixoloji faktorun təzahürün görkəmli təfəkkürün məhsuludur. Xızırla Xidir tarixən üz-üzə gələrkən türkdilli xalqlarla ərəb xalqının mifologiyası təfəkkürü tarixinin özündə qarşılaşmış və demek olar ki, hər obraz öz mifologiyi keyfiyyəti qorumuşdur" [9, s. 105].

Xidir Nəbi kultu İlyas kultu ilə bir-birinə qovuşmuşdur. M.V.Piotrovski türklərdə, Orta Asiya və Volqaboyunun başqa xalqlarında Xızır və İlyas adlarının bir-biri ilə qovuşmasının baş verdiyini göstərməsidir [13, s. 262].

Qeyd edək ki, Xidir-İlyas obrazında müxtəlif görkəmlər bir-birinə qovuşmuşdur. Ensiklopedik qaynağa görə, Xızır İslama İbrahim peyğəmbərdən sonra yaşamış peyğəmbər hesab olunur [6, s. 123]. Xızırı Şərq mifologiyalarının müxtəlif mifik qəhrəmanlarının cılgınlarını özündə daşıyan obraz hesab edən D.Y.Yeremeyev İlyasın, yəni İlyas peyğəmbərin obrazının Bibliyada olduğunu da göstərir [10, s. 221]. M.Seyidov Xidir//Xızırın yaşıllıq məbədu, İlyasın isə su məbədu olduğunu qeyd etmişdir [9, s. 58]. T.Xalisbəyliinin istinad etdiyi folklor bilgilərinə görə, Xızır və İlyas zülmət aləmində dirilik suyunu içəndən sonra Xızır cöllərə, İlyas isə sulara doğru gedir [5, s. 238].

Xidir//Xidir obrazı görkəmləri Azərbaycan mifoloqu M.Seyidovun araşdırılardırında geniş yer tutur. Bu obrazı M.Seyidovun digər əsərlərində də mütəmadi olaraq toxunulmuşdur. O, yaradıcılığının, belə demək mümkün olarsa, ikinci

8. Seyidov, M. Xızırı türkdilli xalqların inamı yaratmışdır // "Azərbaycan" jur., - 1979, - № 4, - s. 51-60.

9. Seyidov, M. Azərbaycan mifik təfəkkürünün qaynaqları / M.Seyidov. - Bakı: Yazıçı, - 1983, - 326 s.

10. Еремеев, Д.Е. Ислам. Образ жизни и стиль мышления / Д.Е.Еремеев. - Москва: Наука, - 1990, - 291 с.

11. Мелетинский, Е.М. Общее понятие мифа и мифология // Мифологический словарь. - Гл. ред. Е.М.Мелетинский. - Москва: Советская энциклопедия, - 1990, - с. 634-640

12. Мифы и мифология / Всеобщая энциклопедия: мифология. - Минск: Современный литератор, - 2004, - с. 5-21

13. Пиотровский М.П. Очерк "ал-Хадир" / Ислам. Энциклопедический словарь. - Москва: Наука, - 1991, - с. 262

14. Токарев, С.А. Очерк "Мифология" / Мифы народов мира. В 2-х томах. Том 1. / С.А.Токарев, Е.М.Мелетинский. - Москва: Советская энциклопедия, - 1980, - с. 11-20

İşin elmi nəticə və yenilikləri: Xızır//Xidir obrazının mifik kökləri haqqında çoxlu folklor materialları cəlb etməklə geniş şəkildə daşılmışdır. Ancaq materialların qədərindən asılı olmayaraq onların hamısı Xidir//Xızır obrazı və kultunun mifik başlanğıcının ilk əcdad mifi ilə bağlı olduğunu göstərəcəkdir. Bizim qənaətimizə görə, Xızır//Xidir kultunun mədəniyyət tarixindəki son dərəcə zəngin semantik layları ilk əcdad mifinin funksiyalarının sonrakı təməyülinin nəticəsidir. Bu cəhətdən, Xızır Nəbinin istə xilaskarlıq funksiyası, istə bərəkət hamisi olması, istəsə də kosmoqonik kişi başlanğıcının funksiyasının kökündə, əsasında ilk əcdad arxetipi durur.

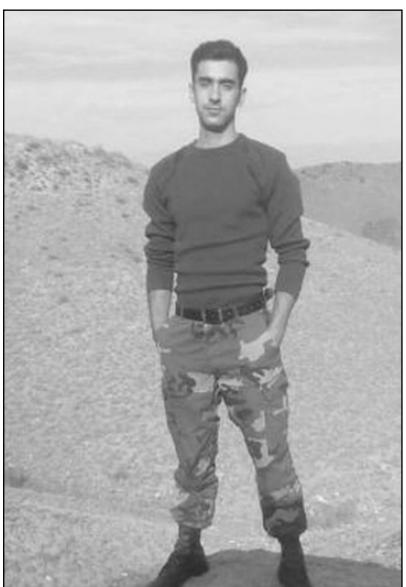
"Cəbrayıla aparacağam sizi" deyirdi

Hətəmxan anası ilə

Bacısı qızı Sara ilə

Hətəmxan Məti oğlu Quliyev 24 mart 1990-ci ildə Sumqayıt şəhərində anadan olmuşdu. Əslən Cəbrayıllı şəhərindədir. 1 yaşında olanda atası xərcəng xəstəliyindən vəfat etmişdi, nəşini aparıb Cəbrayıllı şəhərində dəfn etmişdilər. Qardaşı Fərhadi 2009-cu ildə avtomobil qəzasında itirdi. İki öv-

lədi - 1 oğlu, 1 qızı da onun yetim qaldı. 2013-cü ilin 19 mayında isə Hətəmxan və anası maşın qəzasına düşürülər. Sürücü və Hətəmxan ağır yaralaları. Anası Quliyeva Ruqiyə Xanlar qızı isə qəza zamanı dünyasını dəyişir. Ağır kəllə-beyin travması alan Hətəmxan xəstəxanada müalicə olunduğundan, anasının ödüyünyü xeyli müddət ona bildirmirlər. Beləcə, sanki Hətəmxanı anadan olandan ailə faciəsi izləyir. Əvvəl atasını, sonra tək qardaşını, ardınca isə anasını itirir. Ailədə bacısı İləhəyə və Türkiyənin Bursa şəhərində ali məktəbin 4-cü kursunda oxuyan bacısı qızı Saraya məhrinə salır. Bacısı qızı Sara deyir ki, aramızda yaş fərqi çox olmadığından, mən ona dayı yox, "qoşaş" (qardaş) deyirdim. Onu da deyir ki, dayım Cəbrayıla getmək, atasının qəbrini ziyarət etmek duyusuya yaşayırı. Hətəmxan hərbçi olmaq peşəsinə atasının arzusuna ilə seçmişdi. Anası çox istəyirmiş ki, Hətəmxan hərbçi olsun. O da anasını itirəndən sonra həm atasının arzusuna uyğun olaraq hərbçi heyatını seçir, həm də ki, torpaqlarımızı işgaldən azad edib atasının Cəbrayıllı şəhərindəki məzarını ziyarət etmek arzusuna çatmaq istəyirdi.

Hətəmxan Məti oğlu Quliyev 1997-2005-ci illərdə Sumqayıt şəhər 4 sayılı orta məktəbdə oxuyur. 2005-2008-ci illərdə C.Naxçıvanski adına hərbi litseydə təhsil alır. 2008-2012-ci illərdə Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbində Quru Qoşunları ixtisası üzrə ali təhsilə yiyələnir. 1 il Telim-Tədris Mərkəzində (TTM-de) kurs keçir. Təyinatını Goranboy rayonunun Ağcakənd kəndinə verir. 2016-cı ilin şanlı Aprel döyüslərində iştirak etdikdən sonra Mingəçevirdəki hərbi hissəyə təyinat alır. Əvvəlcə MTO-nun rəisi, sonra isə qərgah rəisi vəzifəsində işləyən kapitan Hətəmxan Quliyev 2020-ci ildə öz erizəsi ilə cəbhə bölgəsinə - Tərtərə gedir.

Qeyd edim ki, Hətəmxan 23 dekabr 2018-ci ildə əslən Sısysə öeeəeeəen (Qarakilse) rayonun Şıxlardan kəndindən olan Zeynalova Aytac Yusif qızı ilə ailə həyatı qurub. Elə mən də Hətəmxanın Saray qəsəbəsindəki evində həyat yoldaşı Aytac xanımla, qaynanası İləhəxanım Qurbanova ilə, Hətəmxanın bacısı qızı Sara ilə görüşüb səhbətələşdim.

1 sayılı tibb kollecində idman müəllimi işləyən Aytac xanım deyir ki, döyüşlər başlamamışdı. Məni cəbhə bölgəsindən uzaqlaşdırıb Bakıya-əvə gəndərdi. Elə oldu ki, sentyabrın 27-də 2-ci Vətən mühərribəsi başlandı. Axırıncı dəfə sentyabrın 29-da səhər-səhər Hətəmxanla danışdıq. Sonra danışq əlaqəmiz olmadı. Amma saat 1-de-12:57-də mənə "ömrüm, zaryadka qurtarır. Səni sevirəm. Hər şeyim sənindir" məzmunda qısa mesaj göndərib. Bundan sonra ümumiyyətə eləqəmiz kəsildi. Zəng qatmadı. Ayın 29-da təxminən

Hətəmxan bacanağı kapitan Cemşid Ağayev

saat 5 radələrində şəhid olub. Bundan sonra Aytac xanım Hətəmxanın telefonunun video-görüntüsündə 29 sentyabrda saat 15:29-da, yeni 4-ün yarısında olan belə məzmunda bir çıxışını mənə göstərdi: "Keçidə hazırlaşırıq. Keçirik. İnşallah, qələbə bizimdir.

Ona görə də son dəfə döyüşə yollananda həmin yaxın dostu Isa Turabovə zəng eləyib deyib ki, "Mən gedirəm, vaxt geldi. Nəsə olsa, evdəkilərə arxa-dayaq olarsan, yaxşımı? Əger nəsə olsa, evi-zadı satıb vərərsən Aytaca, köməklək eləyərsən. Balalarını öpersən mənim əvezimden. Haqqını halal elə. Hamiya zəng eləye bilmirəm. Mənim adımdan hamiya deyərsən..."

Göründüyü kimi, Hətəmxan ağır, qanlı-qadəli döyüş ərefəsində dostunun vasitəciliyile hamidan həlləliq istəyir. Çünkü bilirdi ki, göz-görəti qırğının içine gedirdi.

Komandır kimi irəlidə gedən Hətəmxan ağır döyüşlərdə ayağından yaralansa da, döyüşdən qırğa çıxmır. Ayağının yarasını bağlayıb, irəliləyir. Komandır kimi axıra kimi döyüş meydanında qalır. Sonra namərd düşmənlə onu başından vururlar. Ağdərə istiqamətində düşmən üzərinə uğurla irəliləyən kapitan Hətəmxan Məti oğlu Quliyev 29 sentyabrda Suqovuşan qəsəbesində şəhid olsa da, neytral ərazidə qaldığından onun nəşini xeyli sonra - noyabrın 11-də götürmək mümkün olur.

Hətəmxanın bacanağı olan kapitan Cemşid Ağayev onun nəşini neytral zona-dan çıxardandan sonra Aytac xanıma xəbər verir. Tanınmaz hala düşdüyündən DNT analizinin nəticələrini gözləmək lazımlı olur. Nəhayət, noyabrın 23-də həyat yoldaşına zəng gəlir ki, nəşin Hətəmxanə aid olduğunu təsdiqlənib. Noyabrın 24-də şəhidin cənazəsini Saray qəsəbəsindəki evinə gətirirler və həmin gün də aparıb II Fəxri Xiyabanda dəfn edirler.

Aytac xanım onu da bildirdi ki, sentyabrın 30-da bacının yoldaşı Cemşid anamgilə zəng edib şəhid olduğunu deməşdi. Düzü, bu xəber çıxanda inanmadıq ki, o, hələ asanlıqla düşmənə can verə. 2-3 ay gözledik. Ancaq tabutu gələndə bildim ki, artıq Hətəmxan yoxdu.

-Hətəmxan işdən çıxıb eve qəçan insan idi, ailəcanlı idi. Sir saxlayan idi. Böyüklərə hörmət edən idi. Həqiqət qəlb qırmasızdı. Namus, qeyret onun üçün önemli idi. Vətənini, işini sevərdi. İşini çox gözəl bilirdi, peşəkar hərbçi idi. Bir yerde dinciliyi, rahatlığı yox idi, otursan iş getməz deyərdi. Hətta gecə yarısı ona gələn zənglərə cavab verərdi, deyərdi ki, lazımdı ki, mənə zəng edib nəsə soruşturular. Bundan başqa, Hətəmxan uşaqlanı adam idi, uşaqları çox sevərdi, heddindən artıq səbrli idi. İşdə çətinlik -zad olsa da, bürüza verməz, Aytac, hər şey yaxşıdır deyərdi. Doğrudan, o, heç nədən şikayətlənməz, gileylenməzdi. Təsadüf elə getirib ki, qardaşım Zeynal da onun əsgəri olub. Bütün əsgərlərin tərəfini saxlayardı. Onun tabeçiliyində olan bir əsgəri ilə səhbət zamanı dedi ki, o, bize böyük qardaş idi. Rəhmətlik anası da ona həmişə deyərdi

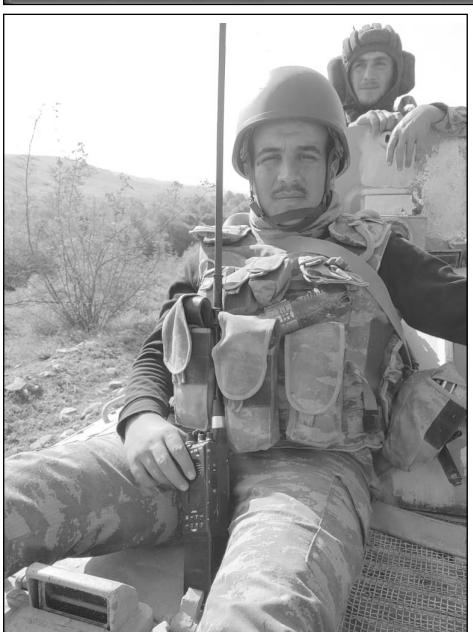
ki, uşaqları incitmə. Mən də həmişə deyərdim. Döyüslərdə də həmişə çiynini irəli verə, əsgərlərini qoruyardı. Həmişə də bizi deyirdi ki, siz Cəbrayıla aparacağam.

Bacısı qızı Sara da səhbətə qoşulub dedi ki, anam danışır ki, çox sakit, sözəbaxan, anasına çox bağlı insan olub. Orta məktəbdə çox savadlı uşaq idi. 4-cü sinifədə rus sektorunda, sonra isə dəyişilib Azərbaycan şöbəsində oxuyub. Hərb sonetinə gəlmək də anasının arzusuna olub. Orta məktəbdə oxuyanda müəllimin "kim olmaq istəyirsən" mövzusunda keçirdiyi soruya "insan olmaq istəyirəm" deyib.

Onu da bildirim ki, Hətəmxanın yaxşı musiqi duyumu var idi. F.Əmirov adına Sumqayıt şəhər 5 sayılı musiqi məktəbində oxuyub. Yaxşı skripka çalmayı bacarırdı. Cüdo idman növü ilə də məşğul olurdu.

Kapitan Hətəmxan Məti oğlu Quliyev vaxtaşırı olaraq hərbçi kimə mükafatlar da almışdır. "Silahlı Qüvvələrin 95 illiyi", "Silahlı Qüvvələrin 100 illiyi" yubiley medalları ilə, habelə 10 illik hərbi xidməti müqabilində "3-cü dərəcəli qüsursuz xidmətə görə" və "Vətən uğrunda" medalları ilə təltif olunmuşdur.

Şakir ƏLİFOĞLU

Qovşudlu kəndinin tanınmış ziyalısı, şair, tarix müəllimi olan dostum Mirzə Mirimli ile ikinci Qarabağ mühəribəsinin başlangığı ilk saatlardan vaxtaşırı olaraq tez-

tez telefonla saxlayırdıq. Fikir münbadiləsi aparrı, mühəribədəki uğurlarımızdan danışındıq. Bir gün de telefonda Mirzə müəllim kövrəmiş halda həyəcanlı səslə yaxın qohumu mayor Elsevər Paşayevin minaya düşüb ağır vəziyyətdə Ağcabədi qospitalında olduğu xəberini çatdırıldı. Təskinlik verib, Allahdan ümidişimiz üzülməməsini dua etdim. Bileşvardan Elsevərin sorağıyla Ağcabədiye gedərkən Mirzə müəllimgili getdiyi maşının yaxınlığında mənfur düşmən tərefindən atılmış raket mərmisini əger havadaca əsgərlərimiz zərərsizləşdirməseymişlər, Allah bilir, bəlkə de Mirzə müəllimlə qarışq nə qədər mülki əhalimiz məhv olacaqdı. Oktyabrın 25-de isə Elsevərin komadan ayılmadığını ağır, üzüçü bir xəber kimi mənə çatdırıldı...

O vaxtdan bu vaxta zəngləşmələrimiz davam edirdi. "Mən sizsiz ora getmirem, vaxt edib gəlin, oraya bir yerde gedək, Mirzə müəllim", -dedim. Axır ki, fevralın 5-de Qaradağ rayonunun Müşfiq qəsəbəsindəki məcburi köçkünlər

Vətən sevgisini döyüslərdə sübut etdi

ürçün inşa olunmuş şəhərciyə getdik. Elsevərin qaynatası Baxşəliyev Baris Məhəmməd oğlu, Baris kişinin bacısı Pərvanə müəllimə, yaxın qohumları Savalan Camalov da orada bizi qarşıladılar. Akademik Mehdi Mehdiyadənin adını daşıyan Cəbrayıł şəhər tam orta məktəbinin tarix müəllimi olan mayor Elsevər Paşayevin həyat yoldaşı Xəyalə xanımdan ümumi məlumatlar elde etdim. 1 iyun 1988-ci ildə Cəbrayıł rayonunun Qovşudlu kəndində anadan olan Paşayev Elsevər Vaqif oğlu 5 yaşı olanda valdeynləri ilə, Şəfa, Nicat ve Bənövşə adlı qardaş-bacıları ilə isti ev-eşiklərindən məcburi köçküն düşüblər. Beyləqan rayonunun Milabad qəsəbəsində məskunlaşıblar. Elsevər atası Vaqif müəllimi de, anası Səriyyə xalanı da tez itirib. Söhbət zamanı mənim Dağtumasdan olduğumu bilişən onu da bildirdilər ki, Elsevərin nənəsi - yəni Səriyyə xalanın anası Zübeydə xanım da əslən

tanda olanda Amerikanın səfiri onunla görüşüb. 7 ay Əfqanistanda hərbə telimlərdə iştirak edən Elsevər Paşayev doğma Azərbaycana qayıdan az sonra 2-ci Qarabağ mühəribəsi başlıyır. Könüllü olaraq bir zabit kimi kaptan rütbəsində döyüslərə yollanır.

hərbçi kimi oğulluq borcunu layiqincə ödəyir. İlk dəfə olaraq Qovşudlu kəndində bir hərbçi kimi ayaq basır. "Bura mənim doğduğum kənddir, ancaq evimin yerini tam dəqiqləşdirə bilmirəm", -deyir. Çünkü doğma kəndlərindən məcburi köçküն düşəndə onun 5 yaşı vardı. Daha sonra isə Qovşudludan yuxarıdakı kəndlərə, bayraq qeyd etdiyim kimi, ana nənəsinin doğma kəndi olan Dağtumas torpağına tərəf irəliləyir. Elsevər Vaqif oğlu Paşayev həmişə qabaqda özü gedər. Ardınca isə əsgərləri gəldi. Elə bu cəsur keyfiyyətə sahib olduğunu da oktyabrın 19-da Qubadlı rayonunun Muradxanlı kəndini azad edib, üzü La-

çına doğru hərəkət etmek istəyirdi. Lakin mənfur, xəbis, hiyleger düşmənər üzərə döyüşdə yenə bilməkdə acizlik çekdiyindən, onu mina adlı tələye salırlar. Ağır yaranan Elsevəri Ağcabədi kəsi pitala gətirirler. Oktyabrın 19-dan 25-dək koma halında olan vətən oğlunu xilas etmək mümkün olmur. Oktyabrın 25-de şəhadətə qovuşan mayor Elsevər Paşayevi Bakıdakı II Fəxri Xiyabanda dəfn edirlər.

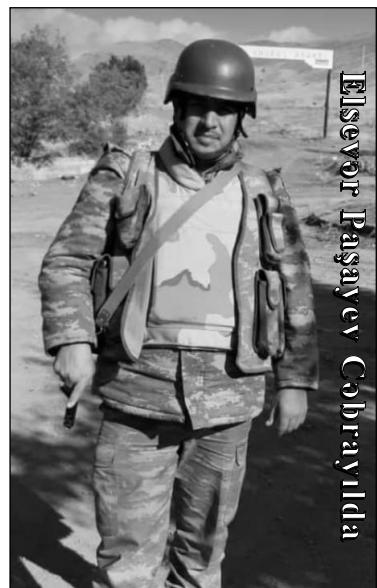
Bir məqamı da xatırladı ki, Elsevər Paşayev 2016-ci ilin şanlı aprel döyüslərinin də iştirakçısı olmuşdu. Mən belə hesab edirəm ki, 2-ci Qarabağ mühəribəsi öz başlanğıcını məhz 2016-ci ilin şanlı Aprel döyüslərindən, Lələtəpə yüksəkliyinin əle keçirilməsi anından başlayır. Həmin döyüşdə ordumuz ermənilərin keçilməz "Ohanyan səddi" adlandırdıqları mifi dağlıqla əslinde düşmənə bir Qələbə mesajı nümayiş etdirdi. Mən o ərefələrdə ANS televiziyasında canlı yayında çıxışım zamanı da Aprel döyüslərini birbaşa efir vasitəsilə ordumuzun qələbə mesajı adlandırdıdım və bu mesaj 4 ilən sonra öz parlaq nəticəsini verdi.

Mayor Elsevər Vaqif oğlu Paşayev bu qəhrəmanlıqları dövlətimiz tərefindən də yüksək qiymətləndirilib, "Vətən uğrunda", "Cəbrayılin alınması uğrunda", "Qubadlının alınması uğrunda" medalları və "Qarabağ" ordeni ilə təltif olunub.

ABŞ səfiri "Saber Junction - 19" təlimlərində iştirak etmiş hərbi qulluqçularımızla görüşüb - FOTOLAR

lə bir sıra strateji mövqelərin əle keçirilməsində misilsiz xidmətlər göstərir. Elə bu kimi döyüşlük şücaetinə görə - həm fərdi döyüşü keyfiyyətlərinə görə və həm də bacarıqlı komandır kimi döyüşlər gedə-gedə, yəni qızgrün döyüşlərinə getdiyi ərefələrdə - oktyabrın 10-da növbədənənərlərə əlaqədardır. Başqa sözlə, kapitan kimi döyüşləre başlayan Elsevər Paşayev mayor kimi döyüş yoluna davam edir, doğulduğu Cəbrayıł torpağının düşmənlərdən azad edilməsində misilsiz şücaət göstərir: Xudafərin, Qovşudlu, Dağtumas kəndlərinin, habelə rayon mərkəzinin işgalçılardan təmizlənməsində doğma vətəninə peşəkar

Biz söhbətimizi yekunlaşdırma ərefəsindəydi ki, bu məqamda Cəbrayıł rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov, birinci müavini, YAP rayon təşkilatının sədri Arif Fərzəliyev və rayon icra strukturunun bir neçə əməkdaşı da şəhidin ailəsinə baş çəkməyə gəldilər. Bu gəlisi həm də şəhid ailələrinin daim diqqət və qayğı mərkəzində olduğunu gös-

tərirdi. Söhbət zamanı məlum oldu ki, sentyabrdan Cəbrayılda-döyüş zonasında olan və Bileşvar ərazisində olan rayon rəhbəri o vaxtdan ilk dəfedir ki, Bakı şəhərinə gəlib və gələn kimi də şəhid ailələri ilə görüşü planlaşdırıb. Bir neçə şəhid ailəsində olduğunu deyən Başçı Elsevərin sıradan bir hərbçi olmadığını, peşəkar hərbçi, vətənpərvər zabit olduğunu, şərəflə döyüş yolu keçdiyini, dövlətimiz tərefindən də layiqli qiyəmətini allığı qeyd etdi. Bildirdi ki, tərifimizdən də ailəyə həmişə diqqət, qayğı gösteriləcəkdir. İcra başçısı qızgrün döyüşlərin getdiyi dövrlərdə Cəbrayılda, Qubadlıda olduğundan və əsgərlərimizin döyüş qəhrəmanlıqlarını gözləri ilə gördüyündən də danişdi.

(Ardı səh. 6-də)

(Əvvəli səh. 5-də)

Daha sonra Kamal müəllim rayon aqsaqqalı kimi tövsiyələrini verdi, toxraq və səbri olmağı arzuladı. Şəhidin qaynatası Baris kişiye üz tutaraq bildirdi ki, ailənin yükü istər-istəməz sizin üstünə düşür. Bu məsuliyyəti daşınmaq şərəfli olduğu kimi həm də ağır məsələdir, buna görə də səbri, dözümlü olmalıdır.

Baris kişi təşəkkürlərini çatdıraraq əlavə etdi ki, Elsever şəir də yazırı və onun bu il 1-ci sinifdə oxuyan qızı Nəzrin atasının yazdığı "Qarabağ" şeirini oxuyur, qulaq asırsan, eله bil ki, Else-

Vətən sevgisini döyüslərdə sübut etdi

vər burada bu şeirdə öz taleyini yazıbmış.

Kamal müəllim bu sözləri eşidəndən sonra mənə tərəf üz tutub tövsiye etdi ki, Elseverin qəhrəmanlığı, döyük yolu haqqında geniş və ətraflı yaz, yaradıcılığı ilə bağlı da fikir bildir.

Mən əhatəli bir yazı işləyəcəyimi deyib, əlavə etdim ki, Mirzə Mirimli də Elseverin döyük yolu haqda materialları və şeirlərini toplayıb, sonda bir kitab çıxarmaq fikrimiz var.

Görecəyimiz isdən məmənun qaldığını bildirən Kamal Həsənov bir daha şəhid ailəsinin problemləri ilə vaxtaşırı olaraq maraqlanacağını və diqqətde saxlayacağını bildirib sağollaşdırılar.

Sonda bir qeyd də edim ki, Elsever 2012-ci ildə yaxın qohumu olan Xəyal Baris qızı ilə aile qurub.

İki qız övladı qalib. 1-ci sinifdə oxuyan Nəzrin və 3 yaşındı Banu. Banu hələ də atasının yoxluğunu tam anlamır, herdən "atam niyə gelmir?" deyib soruşur.

Bəli, Elsever Paşayevin 2 qız övladı yadigar qalib. Bir də ara-sıra qəlbinin piçiltiləri olaraq yazdığı şeirləri qalib. Şeirlər də mənəvi övladıdır. İnsanın cismanı övladı özüne oxşadığı kimi, mənəvi övladı olan yaradıcılığı da - şeirləri də özünə oxşayır, əslində insanın özünü-mənəvi dünyasını özündə eks etdirib yaşıdadır. Elseverin qaynatası özündən ixtiyarsız dedi ki, eله bil özünü yazıb şeirində. Əlbette, özünü yazıb, öz taleyini yazıb. Çünkü qələm kimin elindədirse, o öz sahibinin üreyinin səsini yazmağa təhkim olunmuş bir texniki vasitədi-əşyadı. Elseverin də yazdıqları onun duyu və düşüncələrinin yazıcıdı- şeir dilindəki inikasıdır. Azerbaycana, Qarabağa olan məhəbbətinin təzahürüdür. Elseverin vətənə olan sonsuz sevgisini onun yazmış olduğu aşağıdakı bir şeirinin nümunəsində duyaq:

Hər torpağın, hər daşın tarixin nişanəsi,
Füsunkar təbiətin bir cənnət mənzərəsi.
Sən qocaman məməkət, sən ey odlar ölkəsi,
Tarixin sınağından çıxmışan zaman-zaman.

Eniş-yoxuşlu olub keçdiyin yollar sənin,
Yerə, göye sıçışmaz gördüyü qanlar sənin.
Çəpər oldu yoluna bədnəm yağılar sənin,
Kədərmi oldu ancaq kor bəxtinə yazılan?

Bakı bu taydan baxır, Təbriz o taydan baxır,
Arada yaziq-yaziq dərdli Arazım axır.
Düşünürəm, bu fikir məni yandırır-yaxır,
Necə qıydı ayıran qardaşı qardaşından.

Sən anamızsan bizim, sənlə vurur qəlbimiz,
Nə qədər dözmək olar, daha yoxdur səbərimiz.
İgidə meydan gərək, meydan istəyirik biz,
Sənin üçün hazırlıq keçməyə canımızdan.

Azad olacaq yenə gül-çiçəkli Qarabağ,
Siliñəcək sinəndən neçə yara, neçə dağ;
Yenidən yazacağıq tarixi varaq-varaq.
Qoy kömək olsun bize böyük, Ulu Yaradan,
Həmişə yaşa, var ol, ey doğma Azərbaycan!

Şeirin məzmunundan da bir daha görürük ki, mayor Elsever Vaqif oğlu Paşayevin döyüslərdə göstermiş olduğu hərbi rəşadəti onun vətən məhəbbəti ilə süslenmiş ruhunun cismində aşkarla çıxan fiziki gücündə iradi keyfiyyətlərində özünün real təsdiqi imiş..

Şakir ALBALIYEV

Harda bir Cəbrayıllı görsə, sevinərdi

Anar, nənəsi Səriyyə və qardaşı Fərid

defn etdilər.

Anası Leyla Qumaşova deyir ki, Anar bayraqımızı çox sevirdi, vətənpərvər uşaq idi. Həmişə də deyirdi şəhid olacağam. Mən fəxr edirəm oğlumla ki, o, şəhidliyə ucalıb...

Nənəsi söhbətə qoşulub bildirdi ki, Anar harda bir Cəbrayıllı görsə, sevinərdi, deyərdi ki, Cəbrayılli idir. Ona döyüşdə olanda zəng edəndə də sevdidi ki, Cəbrayılla gedirik. Axi-

onlar bir-birlərinə istekli bacı-qardaşlar kimi boy atıb yaşa dolurlar. Babası Salman kişi dünyasını dəyişəndə Anarın 13, Fəridin 10 yaşları vardı. Sanki onlar atalarını itirdilər babalarının dünyasını dəyişməsi ilə. Nənələri Səriyyə xanım artıq təkbaşına qalib, ana kimi böyüdürdü nəvelərini də. "Tehran cənnətə dönsə, yaddan çıxmaz Qarabağ" deyən Xan qızı kimi Səriyyə xanım Qumaşova da Bakıda yaşasa da, doğma Cəbrayıllını bir zaman da olsa, fikrindən-xəyalından çıxarmadıqından, övladlarına da,

Anar, nənəsi Səriyyə və xalası Sevda ilə

rinci dəfə oktyabrın 12-də danışdıq onunla. Sonra əlaqəmiz olmadı. Komandiri danışındı ki, Anarı dağın başında vurublar. Güle-güle şəhid olub,-dedilər. Mən ona söz vermişdim ki, Cəbrayılla aparacağam, qismət olmadı,-deyib kövrədi.

Anarın qardaşı Fərid dedi ki, biz nənəmizin himayəsində böyümişük. Nənəmiz oğlundan çox bizi istəyib. Nənəmiz bize analıq edib. Xalalarımızla bacı kimi olmuşuq. Qardaşımıla fəxr edirəm. Sakit, tərbiyeli, işgüzər idi, mərd, xətir-hörəmtli oğlan idi. 15-16 yaşlarından işleyirdi. Olunduqca zəhmətkeş idi. Mehriban, canyandıran qardaş idi, çox istəyirdi məni...

Qeyd edim ki, Anar Qumaşov ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medali ilə təltif olunub.

Anar Bakı şəhərində doğulub yaşasa da, özünü Cəbrayıllı hesab

etdi. Vətən fədaisi kimi Cəbrayıllıının və digər rayonlarımızın işgalçılardan azad olunmasına şəxət göstərək şəhidliyə qovuşdu. Cəbrayılda, Qazançəmədə əzəlki firavan yaşayışımız bərqərar olanda, gələcək nəsillər "Vətən, sənin Anar adlı Cəbrayıllı bir balan vardı" deyib səni dərin ehtiramla anacaqlar, əziz qardaşımız! Sən gənc ömrünü azad və firavan yaşayışımız namənə qurban verib, əbədiyyaşarlıq qazandın, Anar qardaşımız!

ŞAKİR ƏLİFOĞLU

gülmüştü. Nizami rayonunda bəxtəvər ömür yaşayırdılar. Övlad payalarını da Allah-təala əsirgəmədi bu gənc ailədən. Leyla (1974), Sevda (1976), Mehriban (1978), Qəhrəman (1980) və Nigar (1982). Dörd qız, bir oğul idilər ailədə. Mehriban bir ailə həyatı yaşıyırdılar. Bəlkə də eله bu mehribanlıq bir əlaməti kimi də qızlarından birinə-ailənin üçüncü övladına Mehriban adını qoymuşdular.

Vaxt gəlib, vədə yetişəndə övladlar da ailə həyatı qururlar. Ailənin ilk övladı Leyla da ailə qurdu. 1997-ci ildə Anar, 2000-ci ildə Fərid adlı iki oğlu dünyaya gəldi. Təessüfə qeyd edək ki, boşanma halları da cəmiyyətin bir bələsidi. Leylanın övladları Anarla Fərid basının və nənəsinin himayəsində böyüyəsi olurlar. Bu uşaqlar öz xalalarının simasında sanki özlərinə xala yox, bacı tapırlar. Bu ailədə

Nizami rayonunda bəxtəvər ömür yaşayırdılar. Övlad payalarını da Allah-təala əsirgəmədi bu gənc ailədən. Leyla (1974), Sevda (1976), Mehriban (1978), Qəhrəman (1980) və Nigar (1982). Dörd qız, bir oğul idilər ailədə. Mehriban bir ailə həyatı yaşıyırdılar. Bəlkə də eله bu mehribanlıq bir əlaməti kimi də qızlarından birinə-ailənin üçüncü övladına Mehriban adını qoymuşdular.

Vaxt gəlib, vədə yetişəndə övladlar da ailə həyatı qururlar. Ailənin ilk övladı Leyla da ailə qurdu. 1997-ci ildə Anar, 2000-ci ildə Fərid adlı iki oğlu dünyaya gəldi. Təessüfə qeyd edək ki, boşanma halları da cəmiyyətin bir bələsidi. Leylanın övladları Anarla Fərid basının və nənəsinin himayəsində böyüyəsi olurlar. Bu uşaqlar öz xalalarının simasında sanki özlərinə xala yox, bacı tapırlar. Bu ailədə

Əyyub Quliyev-75

2001-ci ilin fevral ayına kimi Cəbrayıl RTŞ-nin müdürü vəzifəsində fəaliyyətini davam etdirib.

Əyyub müəllimin rayon təhsilinə rəhbərlik etdiyi illər çətinlikləri ilə yadda qalıb. Belə ki, təyinatından iki il əvvəl rayonumuzun erməni işgalçuları tərefindən zəbt edilməsi bütün sahələrdə olduğu kimi təhsil sahəsinə də öz mənfi təsirini göstərdi. Məktəblərin uzun illər ərzində formalaşmış maddi-texniki bazası işgal olunmuş ərazilərdə qalmış, məktəb müəllimləri ölkəmizin müxtəlif bölgələrində müvəqqəti məskunlaşmaq məcburiyyətində qalmışdır. İnsanlar çadır şəhərciklərində, demiryal vəqonlarında, fin evlərdə, yataqxanalarla, içtimai binalarda, qohum evlərində, yol kənarlarında məskunlaşdıqdan məktəblərin işini teşkil etmək, şagirdləri məktəblərə cəlb etmək, məktəbləri ixtisaslı müəllimlərlə təmin etmək olduqca çətin idi. Bu işlərin həya-

ÖMÜR ZİRVƏSİNDEN GÖRÜNƏNLƏR...

Deyirlər insan arzuları sonsuzdur. Bəlkə də, belədir. Mənəcə, bu sonsuzluğun da bir sonu, hər bir arzunun, düşüncənin müyyən bir sərhədi olur. Hər birimiz o sərhəddən dəha yaxşı görünürük, insanlığını, insani keyfiyyətlərin fonunda. İnsanları arzularından danışanda onu daha yaxşı tanrıyır, qiymətləndirə bilirik. Çünkü insanları arzuları, düşüncələri, niyyətləri ilə dönyanın ahengi ilə vəhdət yaradırlar. Mən onu həmişə düşüncəli, fikrili, qayğılı görmüşəm. İnanmışam ki, o, düşüncələri, arzuları ilə dönyanın ahengini yaxşıya doğru dəyişen insanlar dandır. O, əsl ziyalıdır. Ziyalı olmaq xalqının ve dövlətin xidmətində təmənnasız dayanmaq, elinə obana layiqli bir övlad olmaqdır. Hörmətli ziyalı, tanınmış aqsaaqqal Əyyub Məhəmməd oğlu Quliyev də belələrindəndir.

Əyyub müəllim ömrünün ən gözəl, müdrik çağlarını yaşayır, "Cəbrayılim işğaldan azad olunub, elə bilmər ki, yenidən doğulmuşam", -deyir. Ağayane duruşu, sözündəki qətiyyəti, təvazökarlığı, semi-miyyəti ilə seçilir, sevilir. 15 fevral 1946-ci ildə zəhmətkeş bir ailədə dünyaya göz açan dəyərli ziyalımız ömrünün 75-ci baharına alınaq, üzüağ qədəm qoyur. Çünkü ömrünü boş verməyib, həmişə insanlara gərəkli olub, atası Məhəmməd kışidən, anası Hürcəhan anadan aldığı öyüdə, nəsihətə sadıq qalıb, mənalı bir ömür yaşayıb. Məhemməd kişi oğlanlarının dördünü də ali təhsilli görmek isteyir və övladlarını da bu ruhda təbiyə edirdi. Büyük Vətən mühərbişinin odu-alovu içərisindən keçmiş bu kişi arzusuna çatmışdı. Dörd oğlu da ali təhsil almış, oğullarından biri - biologiya elmləri doktoru Quliyev Novruz Məhəmməd oğlu Ekolojiya və Təbii Sərvətlər Nazirinin müavini kimi mesul bir vəzifəye yüksəlmışdır.

Əyyub Quliyevin ömrünün xeyli hissəsi gənc nəslin təlim-terbiyəsinə həsr olunub. Həmişə müəllim adını uca tutub, müəllim adı onu, o isə müqəddəs peşəni şərəfləndirib. Sarıcılı kənd yeddiilik və Soltanlı kənd orta məktəblərində təhsil алarkən müəllimlərinə özüne ideal bilib, bu peşəye bağlanıb. Müəllim peşəsinə vurğunluğu onu M.F.Axundov adına APDİ-nin Qərbi Avropa dilləri fakültəsinin İngilis-Azerbaycan dilləri şöbəsinə gətirib çıxarıb. Orta məktəbdə ingilis dili, səkkizilik məktəbdə Azərbaycan dili müəllimi ixtisasına yiyələnib. Pedaqoji sahədə ilk addımlarını Bərdə rayonunun Xanəreb kənd səkkizilik məktəbində atıb, Məzrə və Kavdar kənd səkkizilik məktəblərində müəllim işleyib, pedaqoji fealiyyətinin səkkiz ili Sarıcılı kənd orta məktəbi ilə bağlı olub. Pedaqoji sahədə səmərəli fealiyyəti, işgüzarlığı, təcrübəsi nəzərə alınaraq Əmirvarlı kənd ibtidai, səkkizilik və orta məktəbinə direktor təyin olunub. On il ərzində bu məktəbin maddi-texniki bazasının formalaşdırılmasında, məktəbin ixtisaslı kadrlarla təmin olunmasında səylərini esirgeməyib, bu təhsil ocağını rayonumuzun öncül məktəblərindən birinə çevire bilib.

İyirmi illik pedaqoji təcrübəyə, yüksək təşkilatlılıq bacarığına malik olması o vaxtkı rayon rəhbərliyinin de diqqətini cəlb edib. 1987-ci ilin mart ayından 1995-ci ilin iyun ayına kimi Cəbrayıl Rayon Təhsil Şöbəsində müdir müavini, sonuncu tarixdən

HİDAYƏT SƏFƏRLİ

Elxan elin oğludur

Vətən deyəndə Azərbaycanımızın ucsuz-bucaksız ormanları bir kino lenti kimi gözlerimiz önündə canlanır.

Bələ bir deyim var torpaq su ilə qarışanda palçıq olur, torpaq qan ilə qarışanda Vətən olur. Vətən müqəddəs varlıdır. Bu varlığı həmişə bağlılıq hər bir kəsin müqəddəs borcudur, bu borcu şərəfle yerinə yetirən minlərlə övladlarımızdan biri de əslən Cəbrayıl rayonunun Daşkəsən kəndindən olan Elxan Maarif oğlu Hüseynovdur. Bir gün bələ doğma Daşkəsən kəndini görməyen Elxan yurda qələbən bağlı olub, o yerləri azad görmək arzusu ilə yaşayırı. Axi Elxanın valideynləri, o cümlədən bütün qohum-eqrəbəsi doğma Daşkəsəni ürek ağrısı ilə tərk ediblər.

Əslən Cəbrayıl rayonunun Daşkəsən kəndindən məcburi köçkünlər olan Elxan Hüseynov 12 mart 2000-ci ildə Qaradağ rayonunda anadan olub. Atası Maarif Hüseynov Cəbrayıl rayonunun Daşkəsən kəndindən, anası Sevil Xəlilova isə Ağdam rayonunun Yusifcanlı kəndindəndir. Orta məktəbi bitirdikdən sonra 2018-ci ildə həqiqi hərbi xidmətə yollanmışdır. Hərbi xidməti bitirdikdən sonra xüsusi təyinatlıarda MAHHXHQ əsgər kimi hərbi xidmətini davam etdirmişdir.

Qarabağın azadlığı uğrunda Azərbaycan ordusunun sıralarında əməliyyatların ilk günlərinə döyüslər qatılan cəsər kəşfiyyatçı Elxan Hüseynov hamımızın mavi ekrannlardan döndənə izlediyimiz Xudafərin körpüsünə üçüncüngili bayrağımızı sancıb cənab Ali Baş Komandan İlham Əliyevə məruzə edən qrupun üzvərindən biri olub, Füzulidən Şuşaya qədər şanlı döyük yolu keçib, 6 noyabrda düşmən güləşinə tuş galərək yaralanıb. Onu döyük meydandan təxliyə edən təcili yardım maşını isə minaya düşüb. Yenidən yaralanan Elxanı tapanda onun şəhid olduğunu düşünüb. İki dəfə əməliyyat olunmasına baxmayaraq, onun həyatını xilas etmək mümkün olmadı, Elxan üzən müddət komada qaldı, 13 dekabrda şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin ediləsi uğrunda döyük əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş qapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəfle yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 15.12.2020-ci il tarixli sərəncamına əsasən Elxan Hüseynov ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medallı ilə təltif edildi.

Ağdam rayonu Yusifcanlı kəndindən məcburi köçkünlər olan anası Xəlilova Sevil xanımın Elxan haqqında dediklərindən:

Öğlüm hər zaman deyərdi ki, böyük torpaqlarımızın azad edilməsində iştirak edəcəyəm. Arzusuna da çatdı, Şuşaya qədər bütün döyüslərdə iştirak etdi. Noyabrın 6-da yaralanan Elxanı hospitala apardılar. Bir neçə gün ərzində ondan xəbər ala bilmədi. Biz onu tapanda xəstəxanada komada idi. Həkim mənə oğlumun adını çağırmağı dedi. O, komada olsa bələ səsimi eşidəndə əlimi sıxı və "qardaşın Orxan gelib" dedim. Onda isə əlini qaldırdı. Elxan 37 gün komada qaldıqdan sonra şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Döyüslər zamanı da imkan tapdıqca bizimlə əlaqə saxlayırdı. Bir dəfə zeng etdi ki, ata-baba yurdumuzu azad etmişik, Xudafərin azaddır, xəbərlərə baxarsınız. Onun ən üvi arzusu torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasını görmək idi. Elxan torpaqlarımızı görmək yanaşı, bizim də 27 illik həsrətimizə son qoydu və biz doğma yurdumuzun azad edilməsinin sevincini yaşayırıq.

Cəbrayıl rayonu Daşkəsən kəndindən məcburi köçkünlər olan atası Maarif Hüseynov cəsər kəşfiyyatçı Elxan Hüseynov haqqında dedi:

"Mənimlə məsləhətləşəndə bu arzusunu söylədi, mən razı olmasam da, tekidə öz yo-

lunu davam etdirdi. Onun döyük yolu azad olunan bütün ərazilərimizden keçib. Çünkü onlar xüsusi təyinatlılardır. Onlar qəhrəmancasına döyüşərək torpaqlarımızı azad etdilər. Elxan Şuşa uğrunda əlbəyaxa döyüslərde mübarizə aparalardan biridir. Təkcə Elxan 40-dan çox erməni əlbəyaxa döyüşdə məhv edib. Noyabrın 6-da düşmən güləşinə tuş gələrək yaralanıb. Onu döyük meydandan texliyə edən təcili yardım maşını isə minaya düşüb. Yenidən yaralanan Elxanı tapanda onun şəhid olduğunu düşünüb. İki dəfə əməliyyat olunmasına baxmayaraq, onun həyatını xilas etmək mümkün olmadı, Elxan şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Hər dəfə qəhrəman oğullarımızdan yazılar hazırlayanda qəlebə gününün çox yakında olduğunu belə hiss edirdik. Çox şükrürələr olsun ki, Ali Baş komandanımız cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi sayəsində Müzəffər ordumuzun əsgər və zabitləri düşmən layiqli cavabını verərək onları ilan başlarını əzdilər.

Uşaqlıq çağlarından Elxanın en üməd arzusu Qarabağ düşmən tapdağından azad etmək olub. Hərbi olmaq arzusu ilə yaşayıb yaşı dolub. Zamanı çatanda hərbi xidmətini uğurla başa vuran Elxan Maarif oğlu mühərbi zəmanı düşmən canına qorxu salan xüsusi təyinatlıların sırasına qəbul olunmayı qarşısına məqsəd qoyur. Peşəkar idmançı olmayı xüsusi təyinatlıların sırasına qəbul olunmağı yol açır. Xüsusi təyinatlı qüvvələrimiz 44 gün davam edən vətən mühərbişində əsl qəhrəmanlıq salhaməsi yazdır. Onların göstərdikləri şücaət tek Azərbaycanımızda deyil bütün dünyada nümunə kimi qeyd olunur.

Maarif Hüseynov bir sıra bölgələrdə qəhrəmanlıq göstərmişdir. Sonuncu döyük Şuşa uğrunda gedən döyüslər olmuşdur. 40-dan çox düşmənin canlı qüvvəsini məhv edən Maarif noyabr ayının 6-da, mühərbişin bitməsi nə lap az qalmış düşmən güləşinə tuş gelir. Döyük yoldaşlarının köməyi ilə təxliye olunan igidimiz yolda da düşmən hücumuna meruz qalır. Amma təcili tibbi yardım maşını onu xəstəxanaya çatdırıb. 34 gün komada qalır. Elxan Daşkəsənin Vüqarlarını, Ariflərin, Hüseynlərinin və digər şəhid övladlarının qisasını aldı.

Elxanın emisi Arif Hüseynov da birinci Qarabağ mühərbişinin qəhrəmanlarından biri idi. O da Şəhəidlilik zirvəsinə yükseldi. Bu gün emisi Arif Hüseynovun, bu nəslin nümayəndəsi olmuş Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Vüqar Hüseynovun, həmkəndlisi kapitan Hüseyn Hüseynovun da ruhu şaddır. Ona görə ki, Elxan və Orxan qardaşları ermənilərə bir dərs verdilər ki...

Şəhid Elxanın Vətən mühərbişine könlüllü yollanan böyük qardaşı Orxan Hüseynov qardaşla ilə bağlı danışarkən deyib: "Mən qardaşla fər edirəm. Onlar en önde gedən qəhrəmanlarımızdır. Qismət bələ getirdi ki, mən qardaşla heç zaman görmədiyim Cəbrayıl torpağında görüşdüm. Əsas odur ki, əmimin qisasını aldıq. Mən də ona cavab verdim ki, mən də qisasımızı almışam. Bu, bizim sonuncu görüşümüz oldu. Telefonda sonuncu dəfə danışanda mənə dedi ki, Şuşaya əlbəyaxa döyüslərə gedirik. O, təkcə əlbəyaxa döyüşdə 40-dan artıq erməni məhv edib. Vətən keşiyində dayanmaq və şəhid qardaşı olmaq həm qururlu, həm də məsuliyyətlidir".

Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilan uğrunda döyüslərdə iştirak edən Orxan onu da vurğuladı ki, biz Şuşaya qardaşımızın dəstəsindən sonra girdik, bu gün də qardaşım və bütün şəhidlərimiz bize əmanət etdiyi torpaqlarımızın keşiyindəyik.

Hörmetli Maarif müəllim, Sevil xanım! Sizə halal olsun ki, Elxan və Orxan kimi oğullar böyütmüsnüz. Bu gün Elxan tek sizin yox, bütün Azərbaycanın oğludur. Xalqımız qəhrəman oğullarımızla, cümlədən Elxan, Orxan kimi vətənini canından əziz tutan oğullarımızla fər edir. Qədirbilen xalqımız qəhrəmanlıq salnaməsi yazan övladlarımıza heç vaxt unutmayacaq, dünya var olduqca onlar qəlbimizdə əbədi yaşayacaqdır.

Təltifləri

(15.12.2020) - "Vətən uğrunda" medallı (ölümündən sonra).

"(24.12.2020) - "Cəbrayılin azad olunmasına görə" medallı (ölümündən sonra).

"(25.12.2020) - "Füzulinin azad olunmasına görə" medallı (ölümündən sonra).

"(29.12.2020) - "Şuşanın azad olunmasına görə" medallı (ölümündən sonra)

Şamo NƏRİMANOĞLU

